

Wanda Bacewiczówna

"Odbudowa gmachu Obserwatorium
Astronomicznego", Wanda
Bacewiczówna, "Stolica", R. IV, nr 14
(126) : [recenzja]

Ochrona Zabytków 2/4 (8), 284-285

1949

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pracowni konserwacji zabytków przedkłada w bogato ilustrowanym artykule (fot. H. Makarewiczowej) poszczególne etapy restauracji Ołtarza Mariackiego Wita Stwosza, przy czym podkreśla jako zasadę: utrwalenie i zachowanie zabytku w postaci oryginalnej.

KWARTALNIK MUZEALNY pod redakcją Tadeusza Seweryna. Rocznik I (1948).

Tadeusz Seweryn. Osiedla zabytkowe w Polsce (zeszyt I—IV, str. 51—58). Omówienie stanu, potrzeb, typów i projektów muzeów na wolnym powietrzu (np. Wola Justowska, Bielany pod Warszawą, Szklarska Poręba) i Muzeum Kultur Ludowych, na tle historii rozwoju i realizacji idei skansenu.

ODRA. Tygodnik R. V.

Zbigniew Rewski, O odprusaczenie architektury Ziemi Zachodnich (nr 7 (169) z dn. 6. III. 1949). Na ziemiach zachodnich spotykamy trzy typy architektury: 1) zabytkową monumentalną, 2) zabytkową mieszczańską i 3) pruską z drugiej połowy XIX w. i pocz. XX w., która majoryzuje poprzednie. Autor opowiada się za pełnym utrzymaniem architektury zabytkowej wszystkich ubiegłych epok i za planowym przeprojektowaniem tworców „prusackich“ ze względów estetycznych i wychowawczo-narodowych. To samo podnosi w stosunku do całości sylwety i panoramy miast i osiedli.

ODRODZENIE. Tygodnik R. VI.

Janusz Bogucki, Sprawa spuścizny kulturalnej (nr 25 (258) z dn. 19. VI. 1949). Obszerna recenzja nr 1—4 *Ochrony Zabytków* na tle uwag ogólnych o konserwatorstwie w przeszłości i jego aktualnych zadaniach w służbie nowego życia.

Norbert Szuman, Deportacja Ołtarza Mariackiego. Nr 26 (259) z dn. 26. VI. 1949. Historia grabieży bezcennego arcydzieła Wita Stwosza przez okupantów hitlerowskich z rewelacyjnymi szczegółami, jak planowanie „zabezpieczenia“ jeszcze w r. 1937, ustalenie odpowiedzialności poszczególnych osób itd. na podstawie materiałów Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce.

PRZEGLĄD ARTYSTYCZNY. Miesięcznik. R. IV.

Stanisław Janusiewicz, Sprawa gliwicka (Nr 1/57). O rzekomym odkryciu polichromii średniowiecznej w kaplicy kościoła WW. świętych w Gliwicach.

Obserwator. Trochę o konserwatorstwie (Nr 1 (57)). O niektórych jaskrawych przykładach niszczenia zabytków w Krakowie z podkreśleniem potrzeby znalezienia odpowiedniego przeznaczenia dla budowli pałacowych i klasztornych.

Zbigniew Rewski, Jeszcze o konserwatorstwie. (Nr 5 (59)). Polemika z artykułami Janusiewicza i Obserwatora w nr 1. Autor podkreśla, że rozwiązanie obecnego stanu rzeczy może przynieść tylko długodystansowa polityka podniesienia kultury artystycznej najszerszych mas ludności.

PROBLEMY IV. Miesięcznik. R. V.

Maria Bernhard, Sekrety pracowni konserwatorskiej (Nr 5 (50), str. 189—195, il.). O sposobie konserwacji zniszczonej przez okupanta ceramiki starożytnej w Pracowni Działu Sztuki Starożytnej Muzeum Narodowego w Warszawie.

PRZEGLĄD BUDOWLANY. Miesięcznik. Rok XXI.

Ark., Opieka nad zabytkami w Polsce (Nr 1/2, str. 46—47). Streszczenie artykułu prof. Linusa Birchlera w *Schweizerische Bauzeitung* Nr 49/48.

STOLICA. Tygodnik. R. IV.

Wanda Baccwiczówna, Odbudowany pałac Ostrogskich siedzibą Instytutu Fr. Chopina. (Nr 2 (915)).

Projekt inż. M. Kuźmy konserwacji pałacu „na Tamce“ w Warszawie.

Krzyszyna Krzyżakowa, Teatr Wielki w odbudowie. (Nr 6 (117)).

Wanda Baccwiczówna, Dom pracownika spółdzielczego w odbudowanym pałacu Radziwiłłów. (Nr 12 (125)).

O rekonstrukcji pałacu przy ul. Białąskiej 14, wg proj. inż. Br. Zborowskiego.

Wanda Baccwiczówna, Odbudowa gmachu Obserwatorium Astronomicznego (Nr 14 (126)).

Nr 16/17 (127—128) *Stolicy* poświęcony jest w całości sprawom ochrony zabytków warszawskich. Znajdujemy tu następujące bogato ilustrowane artykuły:

Jan Zachwatowicz, Rola zabytków w odbudowie Warszawy; Stanisław Lorentz, Zamek; Piotr Biegański, Historyczne założenie urbanistyczne w nowoczesnym planie Warszawy; Zygmunt Stępiński, Rola trasy W—Z w odbudowie dzielnicy zabytkowej; Mieczysław Kuźma, Nowoczesne życie we wnętrzach domów zabytkowych, Witold Kieszkowski, Zamek Ujazdowski; Jerzy Grabowski, Zabytki w nowej Warszawie muszą być jej ozdobą, a nie dominantą; Bohdan Guerquin, Gotycka Warszawa dźwiga się z gruzów; Władysław Tomkiewicz, Freski gotyckie; Stanisław Zarzyn, Kolumna Zygmunta i historia jej odbudowy; Tadeusz Żurowski, Obserwacje archeologiczne na trasie W—Z; A. Szczusiew, Zabytki w socjalistycznej rekonstrukcji miasta (wyjątki z artykułu zamieszczonego w miesięczniku radzieckim *Architektura i Stroitelstwo*, grudzień 1948; autor na tle zagadnienia odbudowy Wielkiego Nowogrodu formułuje stanowisko architektury radzieckiej wobec zabytków, podkreślając, że zabytków nie można traktować jako całości samej dla siebie i nadawać im cech muzealno-wystawowych, lecz że należy je włączać do ogólnej kompozycji urbanistycznej i architektonicznej miasta); Bronisław Mieszkowski, Odbudowa pomników kultury w Gdańsku. Numer uzupełnia recenzja 3/4 zeszytu *Ochrony Zabył-*

ków i krótkie sprawozdanie ze zjazdu konserwatorów w marcu 1949 w Warszawie.

TYGODNIK POWSZECHNY. V.

Marcin Bukowski, Zabytki wrocławskie w odbudowie (Nr 6 (204) z dn. 15. II. 1949). Wojna zniszczyła 17 gotyckich kościołów. W pierwszym okresie konserwacja polegała na stosowaniu tymczasowych reparacji i prowizorium. W okresie drugim wykonano prace (stosując nowoczesne środki techniczne) przy następujących zabytkach: katedra, kościół św. Idziego, św. Krzyża, N. M. P. na Piasku, św. Piotra, św. Marii Magdaleny, św. Wojciecha, Bernardynów, św. Krzysztofa, św. Marcina, św. Elżbiety, św. Barbary, św. Stanisława i Doroty, Bożego Ciała, ratusz, wiele domów mieszczańskich, uniwersytet.

Włodzimierz Wnuk, Kościół powstający z ruin (Nr 7 (205) z dn. 20. II. 1949, il.). O odbudowie kościoła Mariackiego w Gdańsku oraz losach jego wyposażenia artystycznego.

Paweł Jasienica, Srebrna Góra. (Nr 17 (215) z dn. 1. V. 1949 r.). Historia i opis kościoła i eremu kamedulskiego na Bielanach krakowskich oraz złego stanu konserwacji kościoła (obrazy Dollabelli, intarsje w zakrystii).

ZIEMIA. Miesięcznik. R. XI, tom XXVIII, 1949.

Zbigniew Ciekliński, Odkrycia w Kolegiacie w Tumie pod Łęczycą (Nr 5 (385), str. 67—68, il.). O grobie nieznanego duchownego z XII w. (por. *Ochrona Zabytków* 1949, nr 1, str. 51—54).
J. L.

RÉSUMÉS FRANÇAIS

ÉTAT DES RECHERCHES SUR L'HISTOIRE DU CHATEAU DE VARSOVIE. SA CONSTRUCTION ET SON DÉVELOPPEMENT

Le château royal de Varsovie, systématiquement détruit par les Allemands de 1940 à 1944, était une construction complexe où les styles se mêlaient, allant du gothique au classicisme. Les recherches con-

cernant son histoire la plus ancienne n'avaient été que superficielles; les travaux de reconstruction entrepris actuellement permettent d'élucider bien des doutes et de combler des lacunes. On ne sait rien, par exemple, de l'emplacement exact du plus ancien château, du second quart du XIV-e s., qui fut élevé à la place — également inconnue, de l'ancien château en bois, du XIII-e s. La seconde étape de